

การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการบริการประชาชน
: กระบวนการเคลื่อนไปสู่ความเป็นอยู่ที่ดี
 (LOCAL GOVERNMENT ADMINISTRATION AND SERVICES FOR PEOPLE:
 PROCESS OF MOVING FORWARD TO WELL-LIVING)

2

รองศาสตราจารย์ ดร.ชนินทร์ วะสีนนท์*

ศศิกานต์ สังข์ทอง**

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต จำนวน 6 เรื่อง มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความเข้าใจบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการทำหน้าที่ให้บริการ ความพึงพอใจของประชาชน พร้อมทั้งทราบปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น และได้ข้อเสนอแนะในการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารและการบริการประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการสังเคราะห์ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่สามารถดูแลให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง เนื่องจากมีภาระงานที่หลากหลาย และยังมีขีดความสามารถในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลระดับปานกลางขึ้นไป สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์ต่อไป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะด้านความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ต้องให้ความสำคัญกับการเลือกสรรตัวแทนที่มีความเหมาะสมมากขึ้น

ABSTRACT

This article is the synthesis of 6 theses of master education and aims to understand the roles of local government organization on service functions for people's satisfaction and their problems and obstacles occurred, and propose the guidelines for increasing the competency for administration and services for people of the local government organization. The results of the synthesis stated that the local government organization could not serve people thoroughly due to various functions and its competency according to the principles of good governance was at moderate level. Also, the recommendation for further benefits stated that the principles of good governance should be more applied especially on transparency, accountability and cost-effectiveness aspects. Moreover, the people in the areas should signify more appropriate election of the representatives.

* สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทนำ

บทความสังเคราะห์เรื่อง “การบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการบริการประชาชน : กระบวนการเคลื่อนไปสู่ความเป็นอยู่ที่ดี” มีจุดประสงค์เพื่อทำความเข้าใจบทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการทำหน้าที่ให้บริการประชาชนในพื้นที่ของตนเองให้เกิดประสิทธิภาพ สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนได้ รวมถึงรับทราบปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น และได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้บริการประชาชนที่ดีขึ้น ทั้งนี้การสังเคราะห์งานวิจัยมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ทั้งนี้โดยภาพรวมเป็นการนำหน่วยย่อยของงานวิจัยหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกันหรือใกล้เคียงกันมาทำการสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ และนำมาบรรยายสรุปรวมกันให้เป็นเรื่องเดียวกันจนเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่และเป็นข้อสรุปของปัญหานั้นอย่างชัดเจน (วิชัย แหวนเพชร และคณะ. 2554 และอุทุมพร จามรมาน. 2531)

บทสังเคราะห์นี้ได้ทำการศึกษาจากวิทยานิพนธ์ 6 เรื่อง ได้แก่ “การศึกษาศาภาพการให้บริการประชาชนของตำบลโพธิ์สวรรค์ จังหวัดนครพนม” (สันสกฤต หงส์ณี. 2553) “ความต้องการของประชาชนต่อการพัฒนาเทศบาลตำบลโพธิ์สวรรค์ อำเภอโพธิ์สวรรค์ จังหวัดนครพนม” (กฤษณพงษ์ จันทวังษ์. 2554) “ความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร” (เฉลิมพล สมแป้น. 2554) “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลขมิ้น อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร” (นิลรดา พันธุ์สระ. 2554) “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลท่าแร่ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร” (บึงอร ก้นสุข. 2554) และ “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลและประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลส่องดาว อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร” (ประภาพันท์ สุธรรมแปง. 2555)

บทสังเคราะห์ในครั้งนี้แบ่งออกเป็นสองประเด็น ได้แก่ การสังเคราะห์รูปแบบการวิจัย และการสังเคราะห์ผลการวิจัยองค์ความรู้ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ บทบาทการให้บริการประชาชนขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการในระยะเวลาที่ผ่านมา การศึกษาผลการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และการให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์ต่อไป

การสังเคราะห์รูปแบบการวิจัย

การสังเคราะห์รูปแบบการวิจัย ประกอบด้วย วิธีวิจัย ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

จากวิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จำนวน 6 เล่มที่นำมาสังเคราะห์เป็นงานวิจัยที่ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจทั้งหมด และเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยส่วนใหญ่จะเลือกพื้นที่ที่ผู้วิจัยทำงานอยู่เป็นหลัก ทำให้ง่ายและสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรและกลุ่มตัวอย่างก็เป็นกลุ่มที่สามารถสื่อสาร และสร้างความเข้าใจได้ง่าย เพราะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันมาในระดับหนึ่งแล้ว โดยที่เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจะเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนที่มีความเชื่อมั่น เริ่มตั้งแต่ผู้วิจัยทำการตรวจสอบเอกสารงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง การนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และการนำไปทดลองใช้ก่อนที่จะนำแบบสอบถามมาเก็บรวบรวมข้อมูลจริง สำหรับสถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของ Pearson

กล่าวโดยสรุปได้ว่ารูปแบบของการทำวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีรูปแบบของการวิจัยที่เป็นมาตรฐานการวิจัย ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสำรวจในพื้นที่ที่ผู้ศึกษาทำงานหรือพื้นที่ใกล้เคียง ยังขาดการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการที่แท้จริงขององค์การ และประชาชน ทั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อเป็นการเรียนรู้ตามหลักสูตรเป็นสำคัญ

การสังเคราะห์ผลการวิจัยขององค์ความรู้

การทบทวนความเข้าใจบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผลมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ โดยองค์การเหล่านี้จะมีอำนาจในการกำหนดนโยบายการตัดสินใจและดำเนินการภายในท้องถิ่นของตนเองเท่านั้น ซึ่งในสภาวะปกติของบ้านเมือง การปกครองของท้องถิ่นจะดำเนินการผ่านวิธีการปกครองตามระบบประชาธิปไตย โดยมีการจัดให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น ได้แก่ นายกและสภาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ถือได้ว่าเป็นการสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมทางการเมือง มีสิทธิมีเสียงในการแสดงออกถึงการปกครองของตนเอง ซึ่งเชื่อได้ว่านโยบายการกระจายอำนาจนี้สามารถสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างรวดเร็ว และตรงตามวัตถุประสงค์หรือเจตจำนงของท้องถิ่น (ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2539) แต่อย่างไรก็ตาม จากบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลพุทธศักราช 2537 และเทศบาลตำบลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 และแก้ไขเพิ่มเติม จะต้องดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การจัดให้มีและบำรุงทั้งทางบกและทางน้ำ การรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและสาธารณะ การกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล ป้องกันและระงับโรคติดต่อ การจัดให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง การจัดให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม หน้าที่อื่นๆ ซึ่งมีคำสั่งกระทรวงมหาดไทย หรือกฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ เช่น ส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชนผู้สูงอายุและผู้พิการการบำรุงศิลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับเทศบาลเมืองยังเพิ่มบทบาทหน้าที่ในการจัดให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา การจัดให้มีโรงฆ่าสัตว์ การจัดให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษา การจัดให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ การจัดให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ การจัดให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น และการจัดให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น นอกจากนี้ในระดับเทศบาลนครยังมีบทบาทหน้าที่เพิ่มขึ้นโดยจัดให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก และการดำเนินกิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข กล่าวโดยสรุปได้ว่าบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อเป้าหมายในการให้บริการที่ดี อันจะนำไปสู่ความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน

จากบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะพบว่ามีความซ้ำซ้อนกับภาระหน้าที่ของส่วนราชการที่อยู่ในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข หรือแม้กระทั่งระบบสาธารณสุขภาคต่างๆ เป็นภาพสะท้อนให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความหลากหลายและมีการกระจายอำนาจมากขึ้น โดยข้ามความเป็นโครงสร้างของสถาบันทางสังคม บทบาทหน้าที่ของการสร้างความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนไม่ได้อยู่ที่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะตามโครงสร้างหน้าที่อีกต่อไป แต่ให้ความสำคัญกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนเป็นต้นตอมากขึ้น ความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนจึงเป็นเป้าหมายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรู้และทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงความต้องการของประชาชน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างแท้จริง

จากบทบาทหน้าที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สร้างกระบวนการเคลื่อนไปสู่ความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน การได้มาซึ่งผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากัน ดังนั้นประชาชนในแต่ละท้องถิ่นควรเลือกบุคคลที่จะเข้าไปทำหน้าที่บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถ คำนึงถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับประชาชนเป็นหลัก จึงจะทำให้ประชาชนเคลื่อนไปสู่ความเป็นอยู่ที่ดีได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม อรรถจักร สัตยานุรักษ์ (2557) กล่าวว่าการศึกษาประชาธิปไตยในสังคมไทย มักมองเห็นบางส่วนเลี้ยวของพฤติกรรมของประชาชนในท้องถิ่นชนบทไม่สอดคล้องกับอุดมคติประชาธิปไตย โดยเฉพาะการขายเสียง แต่หากมองในทางกลับกันการได้มาซึ่ง

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการสร้างอำนาจของฝ่ายตนเอง เพื่อเข้าไปจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์กับฝ่ายตนเองก่อนเป็นลำดับแรก ในขณะเดียวกัน การทำหน้าที่ที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบ และรู้จักบทบาทหน้าที่ของตัวเองแทนหรือผู้บริหารที่ถูกเลือกมา ก็เป็นเงื่อนไขสำคัญในการสร้างสรรค์ความสุขให้กับประชาชนเช่นกัน

กล่าวโดยสรุปได้ว่าบทบาทหน้าที่ในการให้บริการประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความหลากหลาย โดยไม่ได้ขึ้นกับโครงสร้างหน้าที่ของสถาบันทางสังคมในท้องถิ่น แต่ทำหน้าที่แบบเดียวกัน เพื่อเป้าหมายเดียวกัน คือความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ทั้งนี้การดำเนินงานของสถาบันทางสังคมแบบเดียวกัน กลับกลายเป็นการสร้างความสะดวกให้กับประชาชนในพื้นที่ว่าจะไปทางไหนดีได้เช่นกัน

ผลการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการสังเคราะห์ผลการศึกษากิจการการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ศึกษา พบว่า มีสภาพการให้บริการประชาชนอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก ทั้งนี้มีความแตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคลไม่ว่าจะเป็นเพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้ ซึ่งให้เห็นว่าการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการให้บริการประชาชนหลากหลายกลุ่ม โดยที่ยังไม่สามารถสร้างความพอใจให้เท่าเทียมกันทุกกลุ่มได้ หรืออาจเป็นเพราะความคาดหวังของประชาชนต่อการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสูง ซึ่งเมื่อศึกษาระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาในหลายพื้นที่พบว่า มีความคาดหวังในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การดูแลผู้สูงอายุ เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้ป่วย ตลอดจนการอนุรักษ์ ส่งเสริม สนับสนุน และคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องบริหารจัดการที่ดี เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น และจากการศึกษากิจการการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการบริหารงานอย่างมีนัยสำคัญ โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยเฉพาะด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า

ในการสังเคราะห์ผลการศึกษากิจการการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังพบว่ามีปัญหาอุปสรรคหลายประการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าภาระหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องดูแลให้บริการประชาชนมีจำนวนหลากหลายหน้าที่ ทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง เช่น งานด้านสาธารณสุขโรค แสงสว่างในเวลากลางคืนยังขาดความสมบูรณ์ งานด้านการศึกษายังไม่ครอบคลุมเด็กที่ด้อยโอกาส การรักษาความสงบเรียบร้อยในบ้านเมือง การรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สิน รวมถึงการดูแลงานด้านสาธารณสุขทางด้านความสะอาดยังไม่ดีพอ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่าผลการสังเคราะห์ผลการศึกษากิจการการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปรับปรุง เพิ่มขีดความสามารถในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่สูงขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น และเป็นการยกระดับการให้บริการประชาชนที่ดีขึ้น

การสังเคราะห์การให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์

จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการให้บริการประชาชน : กระบวนการเคลื่อนไปสู่ความเป็นอยู่ที่ดี พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระยะที่ผ่านมายังไม่ได้ใช้ข้อมูลจากประชาชนที่สะท้อนถึงการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ เพื่อให้เกิดผลที่แท้จริงกับประชาชนต่อไป โดยเฉพาะการให้บริการประชาชนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน ตั้งแต่เด็ก จนถึงผู้สูงอายุ รวมทั้งกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้ป่วยด้วยโรคต่างๆ นอกจากนี้จากผลการสังเคราะห์งานวิจัยดังกล่าวยังพบว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีระดับปานกลางขึ้นไป ดังนั้น องค์กร

ปกครองท้องถิ่นควรใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารเพิ่มมากขึ้น โดยที่ประชาชนในพื้นที่ต้องให้ความสำคัญต่อการเลือกสรรตัวแทนที่มีความเหมาะสมมากขึ้น

สรุป

กล่าวได้ว่ารูปแบบของการวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณในท้องถิ่น โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยวิเคราะห์ ทั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อเป็นการเรียนรู้ตามหลักสูตรของผู้ที่ทำการศึกษาค้นคว้าสำคัญ สำหรับการสังเคราะห์ผลการวิจัยองค์ความรู้ เรื่องบทบาทการให้บริการประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมาไม่ได้ขึ้นกับโครงสร้างหน้าที่ของสถาบันทางสังคมในท้องถิ่น แต่สถาบันทางสังคมต่างๆ ทำหน้าที่แบบเดียวกัน เพื่อเป้าหมายความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนเหมือนกัน แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภาระหน้าที่หลากหลาย ทำให้การดูแลให้บริการประชาชนยังไม่ทั่วถึง รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังต้องมีการปรับปรุงเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับการให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์ต่อไปนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะด้านความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ในขณะที่ประชาชนในพื้นที่ต้องให้ความสำคัญกับการเลือกสรรตัวแทนที่มีความเหมาะสมมากขึ้น และผู้เป็นตัวแทนต้องทำหน้าที่ตามบทบาทของตนเองอย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณพงษ์ จันทวังษ์. ความต้องการของประชาชนต่อการพัฒนาเทศบาลตำบลโพธิ์พนม อำเภอโพธิ์พนม
จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ รป.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2554.
- เฉลิมพล สมแป้น. ความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง
จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ รป.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2554.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. การปกครองส่วนท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : ส่วนท้องถิ่น, 2539.
- นิลดา พันธุ์สระ. ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลขมิ้น อำเภอเมือง
จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ รป.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2554.
- บังอร กันสุข. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลท่าแร่ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ รป.ม.
สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2554.
- ประภาพร สุธรรมแปง. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลและประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลส่องดาว อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ รป.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร, 2555.
- วิชัย แหวนเพชร และคณะ. รายงานการวิจัย การสังเคราะห์งานวิจัยด้านพัฒนาการเรียนการสอนของคณาจารย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2554.
- สันสกฤต หงส์ณี. การศึกษาสภาพการให้บริการประชาชนของตำบลโพธิ์พนม จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ รป.ม.
สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2553.
- อรรถจักร สัตยานุรักษ์. ความเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็น “เมือง” ของสังคมชนบท : กระบวนการเคลื่อนไปสู่ “ประชาธิปไตย”.
วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. 6(2) (กรกฎาคม-ธันวาคม) 2557.
- อุทุมพร จามรมาน. การสังเคราะห์งานวิจัย : เชิงปริมาณ. กรุงเทพฯ : ฟันนี่พับบลิชชิง, 2531.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร